



ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Baricovej a členiek senátu JUDr. Jarmily Urbancovej a JUDr. Eleny Krajčovičovej, právnej veci žalobcu **Ing. B.**, bytom B., zastúpeného *Advokátskou kanceláriou Kucek, Havlík a Partners, s. r. o.*, so sídlom v Bratislave, Račianska 61, proti žalovanému **Finančnému riaditeľstvu Slovenskej republiky**, so sídlom v Banskej Bystrici, Lazovná ul. č. 63, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. I/222/12943-99995/2009/922120-r zo dňa 14. septembra 2009, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 01. februára 2011, č. k. 3S/224/09-40, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 01. februára 2011, č. k. 3S/224/09-40 **m e n í** tak, že rozhodnutie žalovaného č. I/222/12943-99995/2009/922120-r zo dňa 14. septembra 2009 **z r u š u j e** a **v r a c i a** vec žalovanému na ďalšie konanie.

Žalovaný **j e p o v i n n ý** zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v sume 132 eur titulom súdneho poplatku a 297,59 eura titulom trov právneho zastúpenia, na účet advokátskej kancelárie Kucek, Havlík a Partners, s. r. o., so sídlom v Bratislave, do troch dní.

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „krajský súd“) podľa § 250j ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) zamietol žalobu žalobcu, ktorou sa domáhal preskúmania a zrušenia rozhodnutia žalovaného č. I/222/12943-99995/2009/922120-r zo dňa 14. septembra 2009, ktorým žalovaný potvrdil rozhodnutie

Daňového úradu Bratislava V č. 604/232/46844/09/Pls zo dňa 13. mája 2009, ktorým správca dane čiastočne vyhovel žiadosti žalobcu o vrátenie daňového preplatku na dani z príjmov fyzickej osoby za zdaňovacie obdobie roku 2008 v sume 747,54 eura. Z dôvodov tohto rozhodnutia vyplýva, že správca dane na základe žiadosti žalobcu o vrátenie daňového preplatku na dani z príjmov fyzickej osoby za zdaňovacie obdobie roku 2008 časť preplatku v sume 747,54 eura vrátil žalobcovi na účet, kým časť preplatku v sume 49,12 eura použil na úhradu daňového nedoplatku za rok 1991 vyplývajúceho z platobného výmeru č. 601/21/258-P/95 zo dňa 01.03.1995 a časť preplatku v sume 96,59 eura na úhradu daňového nedoplatku za rok 1992 vyplývajúceho z platobného výmeru č. 601/21/390-P/95 zo dňa 30.03.1995.

Krajský súd svoje rozhodnutie odôvodnil poukazom na ustanovenie § 63 ods. 2, § 63a ods. 1, 2, a 3, § 69 ods. 1 a 2 zákona č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov účinného do 31. decembra 2011 (ďalej len zákon o správe daní) a dospel k záveru, že správca dane neprihliada na premlčanie z úradnej povinnosti, ale len na námietku premlčania zo strany daňového subjektu. Keďže daňový subjekt nenamietal premlčanie, môže správca dane vzmáhať daňový nedoplatok aj po uplynutí premlčacej lehoty. Krajský súd dospel k záveru, že správca dane postupoval v súlade so zákonom, keď preplatok vzniknutý podaním daňového priznania za rok 2008 nevrátil, ale časť použil na úhradu splatného nedoplatku.

O náhrade trov konania rozhodol krajský súd podľa § 250k ods. 1 OSP a neúspešnému žalobcovi nepriznal náhradu trov konania.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca, žiadajúc, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že zruší rozhodnutie žalovaného č. I/222/12943-99995/2009/922120-r zo dňa 08.12.2008, 14.09.2009 a vec vráti žalovanému na ďalšie konanie. Súčasne sa domáhal náhrady trov celého konania.

Namietal, že rozsudok súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Poukazoval na to, že v predmetnej veci je nevyhnutné aplikovať nielen ustanovenie § 63 ods. 2 zákona o správe daní ale aj ustanovenie § 63a ods. 2 zákona o správe daní, podľa ktorého započítat' možno len nepremľčané pohľadávky.

Žalobca zastáva názor, že v predmetnej veci žalovaný neoprávnene započítal, t. j. kompenzoval svoju premlčanú pohľadávku voči žalobcovi vo výške 145,71 eura s pohľadávkou žalobcu na vrátenie daňového preplatku. Poukazoval na to, že vzhľadom k tomu, že žalovaný si započítal už premlčané pohľadávky, pričom toto konanie je v rozpore s ustanovením § 63a ods. 2 zákona o správe daní, žalobca nebol povinný vznášať a uplatňovať

námietku premlčania, keďže premlčanú pohľadávku započítať v zmysle ustanovenia § 63a ods. 2 zákona o správe daní nemožno. Uviedol, že keďže zákon o správe daní a poplatkov výslovne zakazuje započítanie premlčaných pohľadávok, z právneho hľadiska by bolo podanie námietky premlčania neopodstatnené a zbytočné. V prípade pripustenia právnej konštrukcie, prezentovanej žalovaným v predmetnej veci, by bola aplikácia ustanovenia § 63a ods. 2 zákona o správe daní zásadne vylúčená, a to z dôvodu, že aj keby išlo o premlčanú pohľadávku, započítaním zo strany správcu dane by automaticky začala plynúť nová premlčacia lehota a to napriek tomu, že pôvodná premlčacia lehota už uplynula.

Poukazoval na to, že samotné započítanie zo strany správcu dane (v prípade dodržania 20-ročnej prekluzívnej lehoty) by vždy a zásadne malo za následok zmenu premlčanej pohľadávky na nepremlčanú, čím by vlastne nikdy nemohol nastať prípad započítanie premlčaných pohľadávok, keďže práve započítaním by už premlčanými neboli.

Žalovaný vo svojom písomnom vyjadrení zo dňa 13.05.2011 na odvolanie žalobcu navrhol napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave potvrdiť ako vecne správny. Uviedol, že správca dane je povinný prihliadnuť na uplynutie prekluzívnej lehoty z úradnej povinnosti (ex offa), aj keď jej uplynutie nie je namietané a nemôže ďalej pokračovať vo vymáhaní napriek skutočnosti, že uplynutím prekluzívnej lehoty nedošlo k preklúzii daňového nedoplatku. Keďže samotné právo uplynutím lehoty nezaniká, správca dane môže uskutočniť aj po uplynutí pôvodnej lehoty úkon na vyberanie nedoplatku (nie vymáhanie). Vzhľadom k tomu, že ustanovenie § 63 ods. 2 zákona o správe daní ukladá správcovi dane povinnosť použiť daňový preplatok ešte pred jeho vrátením (§ 63 ods. 4 zákona o správe daní) na úhradu prípadného daňového nedoplatku, bol postup správcu dane správny. Súčasne poukazoval na to, že toto ustanovenie nie je v zmysle zákona považované za úkon smerujúci k vymáhaniu daňového nedoplatku, tak ako sa domnieva v odvolaní daňový subjekt, keď poukazuje na premlčanie práva vybrať a vymáhať daňový nedoplatok podľa ustanovenia § 69 ods. 1 zákona o správe daní. Pokiaľ sa žalobca odvoláva na ustanovenia § 63a ods. 2 zákona o správe daní, žalovaný poukazuje na to, že toto ustanovenie nesúvisí s problematikou riešenou v napadnutom rozhodnutí, nakoľko daňový subjekt neriešil započítanie daňovej pohľadávky a je bezpredmetné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v rozsahu a medziach podaného odvolania (§ 212 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP); odvolanie prejednal bez nariadenia

odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 OSP), keď deň verejného vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 156 ods. 1 a ods. 3 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá a § 211 ods. 2 OSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné.

Predmetom konania v danej veci bolo preskúmanie rozhodnutia žalovaného č. I/222/12943-99995/2009/922120-r zo dňa 14. septembra 2009, ktorým žalovaný potvrdil rozhodnutie Daňového úradu Bratislava V č. 604/232/46844/09/Pls zo dňa 13. mája 2009, ktorým správca dane čiastočne vyhovel žiadosti žalobcu o vrátenie daňového preplatku na dani z príjmov fyzickej osoby za zdaňovacie obdobie roku 2008 v sume 747,54 eura, kým zvyšok preplatku v sume 145,71 eura použil na daňového nedoplatku za roky 1991 a 1992 na základe platobného výmeru č. 601/21/258-P/95 zo dňa 01.03.1995 a platobného výmeru č. 601/21/390-P/95 zo dňa 30.03.1995.

V správnom súdnictve prejednávajú sudy na základe žalôb prípady, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu (§ 247 ods. 1 OSP).

Podľa § 63 ods. 1 zákona o správe daní, daňový preplatok (ďalej len „preplatok“) je suma platby, ktorý prevyšuje splatnú daň.

Podľa § 63 ods. 2 zákona o správe daní, preplatok sa použije na úhradu splatného preddavku na daň a na úhradu prípadného daňového nedoplatku. O prevedení preplatku na úhradu splatného preddavku na daň a na úhradu daňového nedoplatku sa daňový dlžník vyrozumie. Za deň úhrady tohto daňového nedoplatku sa považuje deň, ktorý nasleduje po dni vzniku preplatku.

Podľa § 69 ods. 1 zákona o správe daní, právo vybrať daňový nedoplatok je premlčané po šiestich rokoch po skončení roka v ktorom nedoplatok vznikol.

Podľa § 69 ods. 2 zákona o správe daní ak správca dane vykoná úkon na vybratie daňového nedoplatku, premlčacia lehota začína plynúť znovu po skončení kalendárneho roku, v ktorom bol daňový dlžník o tomto úkone upovedomený; daňový nedoplatok je však možno

vybrať najneskôr do 20 rokov po skončení roka, v ktorom daňový nedoplatok vznikol. Úkonom vykonaným na vybratie daňového nedoplatku je doručenie výzvy podľa § 58a, proti ktorej daňový dlžník nepodal námietku alebo doručenie rozhodnutia, ktorým správca dane nevyhoví námietke daňového subjektu proti výzve.

Podľa § 69 ods. 3 zákona o správe daní, právo na vymáhanie daňového nedoplatku je premlčané po 20 rokoch po skončení kalendárneho roku, v ktorom nadobudla daňová exekučná výzva právoplatnosť.

Podľa § 69 ods. 4 zákona o správe daní, odo dňa začatia plynutia lehoty podľa odseku 3, lehoty podľa odsekov 1 a 2 neplynú.

Podľa § 69 ods. 5 zákona o správe daní na premlčanie práva vybrať a vymáhať daňový nedoplatok správca dane prihliadne, iba ak daňový dlžník vznesie námietku premlčania, a to len v rozsahu uplatňovanej námietky. Podanie námietky má odkladný účinok. Správca dane posúdi vznesenú námietku, rozhodne o nej rozhodnutím; rozhodnutie musí obsahovať odôvodnenie. Proti rozhodnutiu sa daňový dlžník môže odvolať.

Podľa § 58a zákona o správe daní, ak daňový dlžník v lehote podľa tohto zákona alebo osobitných zákonov nezaplatil daň alebo neodviedol vybratú daň alebo zrazenú daň, správca dane ho môže vyzvať, aby daňový nedoplatok odviedol alebo zaplatil v náhradnej lehote. Táto lehota nesmie byť kratšia ako 15 dní. Správca dane je povinný v tejto lehote upovedomiť daňového dlžníka o následkoch neodvedenia alebo nezaplatenie nedoplatku. Proti výzve možno podať námietku do 15 dní od jej doručenia. Podanie námietky má odkladný účinok.

Z obsahu pripojeného administratívneho spisového materiálu mal najvyšší súd za preukázané, že žalobca žiadosťou (daňovým priznaním k dani z príjmov fyzickej osoby za rok 2008) zo dňa 06.03.2009 požiadal Daňový úrad Bratislava V o vrátenie daňového preplatku v zmysle § 63 zákona o správe daní v sume 893,25 eura. Daňový úrad Bratislava V rozhodnutím č. 604/232/46844/09/Pls zo dňa 13.05.2009, doručeným žalobcovi dňa 04.06.2009, vyhovel jeho žiadosti o vrátenie daňového preplatku za rok 2008 len čiastočne, a to v sume 747,54 eura, ktorú sumu aj vrátil žalobcovi na jeho účet. Pokiaľ ide o zvyšnú časť daňového preplatku, túto správca dane v zmysle § 63 ods. 2 zákona o správe daní použil v sume 49,12 eura na úhradu daňového nedoplatku vyplývajúceho z platobného výmeru č. 601/21/258-P/95 zo dňa 01.03.1995 splatného 09.05.1995 a v sume 96,59 eura na úhradu

daňového nedoplatku vyplývajúceho z platobného výmeru č. 601/21/390-P/95 zo dňa 30.03.1995 splatného 09.05.1995. Ďalej mal najvyšší súd za preukázané, že žalobca proti tomuto rozhodnutiu podal dňa 18.06.2009 v zákonnej 15 dňovej lehote odvolanie, ktoré doplnil dňa 06.07.2009 v ktorom sa dožadoval zrušenia tohto rozhodnutia správcu dane s tým, že namietal premlčanie práva vybrať a vymáhať daňový nedoplatok v sume 145,71 eura s poukazom na ustanovenie § 69 zákona o správe daní.

Pokiaľ ide o námietku premlčania, ktorú žalobca v odvolaní nepochybne vzniesol s poukazom na ustanovenie § 69 zákona o správe daní, najvyšší súd poukazuje na to, že s touto námietkou premlčania bol žalovaný povinný sa vysporiadať v zmysle § 69 ods. 5 zákona o správe daní a vydať o tom rozhodnutie. Je pritom právne irelevantné, že žalobca vzniesol námietku premlčania až potom ako správca dane vykonal úkon, teda použil časť preplatku na kompenzáciu jeho daňového nedoplatku.

Premlčanie sa definuje ako uplynutie času stanoveného v zákone na vykonanie práva, ktorý uplynul bez toho, že by právo bolo bývalo vykonané, v dôsledku čoho povinný subjekt môže čeliť súdnemu uplatneniu práva námietkou premlčania. Hlavným, ba rozhodujúcim následkom premlčania je vznik práva na námietku premlčania pre povinný subjekt, ktorý ju môže ale nemusí uplatniť. Námietka premlčania práva je námietkou právnou a neuplatňuje sa ňou taká skutočnosť, ktorú je účastník povinný tvrdiť najneskôr do rozhodnutia správneho orgánu v poslednom stupni. Zo žiadneho ustanovenia práva hmotného ani procesného nevyplýva, že by žalobca musel uplatniť námietku premlčania v určitom štádiu konania (v danom prípade už v žiadosti o vrátenie daňového preplatku) a z povahy námietky premlčania vymedzenej hmotným právom (§ 69 zákona o správe daní) vyplýva, že ju môže povinný subjekt uplatniť v ktoromkoľvek štádiu konania až do právoplatného skončenia veci.

Je nepochybné, že úlohou správcu dane je vyberanie dane. Neuhradená daň po termíne splatnosti je nedoplatkom dane, ktorý je správca dane povinný vymáhať, aby bol nedoplatok vybratý. Právo vybrať daňový nedoplatok je premlčané po šiestich rokoch po skončení roka, v ktorom daňový nedoplatok vznikol. Ustanovenie § 69 ods. 2 zákona o správe daní, obsahuje aj úkon správcu dane, ktorým možno túto lehotu predĺžiť, pričom však daňový nedoplatok možno vybrať najneskôr do dvadsiatich rokov po skončení roka, v ktorom daňový nedoplatok vznikol. Podľa citovaného ustanovenia úkonom na vybratie daňového nedoplatku je doručenie výzvy podľa § 58a, proti ktorej daňový dlžník nepodal námietku, alebo

doručenie rozhodnutia, ktorým správca dane nevyhovел námietke daňového subjektu proti tejto výzve.

Zákon osobitne definuje premlčaciu lehotu na právo **vymáhať** daňový nedoplatok. Táto lehota je 20 rokov po skončení kalendárneho roka v ktorom nadobudla právoplatnosť daňová exekučná výzva. Začiatok plynutia premlčacej lehoty na uplatnenie práva vymáhať daňový nedoplatok je tak viazaný na nadobudnutie právoplatnosti daňovej exekučnej výzvy a na skončenie kalendárneho roka, v ktorom sa tak stalo. Zákonodarca nepodmienil začiatok plynutia premlčacej lehoty okamihom skončenia kalendárneho roka, v ktorom došlo k doručeniu daňovej exekučnej výzvy daňovému dlžníkovi, ale v ktorom nadobudla daňová exekučná výzva právoplatnosť. Proti daňovej exekučnej výzve môže daňový dlžník v lehote 15 dní od jej doručenia podať z dôvodov uvedených v ustanovení § 76 ods. 5 zákona o správe daní odvolanie, ktoré má odkladný účinok. To znamená, že až keď príslušný orgán rozhodne o odvolaní daňového dlžníka a daňová exekučná výzva (prípadne) nadobudne právoplatnosť, začína po skončení kalendárneho roka, v ktorom k tomu došlo, plynúť lehota 20 rokov, v rámci ktorej je daňový nedoplatok možné vymáhať.

Na rozdiel od práva vybrať daňový nedoplatok (§ 69 ods. 1 zákona o správe daní) nedochádza v prípade práva vymáhať daňový nedoplatok k opätovnému plynutiu premlčacej lehoty (v dôsledku prípadného úkonu správcu dane § 69 ods. 2 zákona o správe daní), dokonca odo dňa začatia plynutia lehoty na vymáhanie daňového nedoplatku neplynie ani žiadna z premlčacích lehôt na uplatnenie práva na vybratie daňového nedoplatku.

Nakoľko sa správca dane, ani žalovaný ale ani súd prvého stupňa námietkou premlčania žalobcu nezaoberali a bez rozhodnutia o nej nebolo možné rozhodnúť s konečnou platnosťou, musel odvolací súd napadnutý rozsudok podľa § 250ja ods. 3 veta prvá OSP zmeniť tak, že rozhodnutie žalovaného zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Zákomom č. 479/2009 Z. z. bolo s účinnosťou od 01. januára 2012 zrušené Daňové riaditeľstvo Slovenskej republiky so sídlom v Banskej Bystrici, ktorého pôsobnosť a právomoci na úseku správy daní a poplatkov prešli na novozriadené Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky so sídlom v Bratislave, podľa informácií poskytnutých Finančným riaditeľstvom Slovenskej republiky v Bratislave, t. č. pre oblasť správy daní a poplatkov pôsobiace na adrese Lazovná ulica 63, 974 01 Banská Bystrica, preto Najvyšší súd Slovenskej

republiky podľa § 107 ods. 4 OSP v spojení s § 250 ods. 4 OSP na strane žalovaného koná s vyššie uvedeným právnym nástupcom pôvodne uvádzaného žalovaného.

O náhrade trov celého súdneho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá s poukazom na § 250k ods. 1 OSP a § 151 ods. 1 a 5 OSP v zmysle ich vyčíslenia právnym zástupcom v sume 132 eura za zaplatený súdny poplatok 2 x 66,00 eur, a 297,59 eura, titulom trov právneho zastúpenia, ktorá suma pozostáva z náhrady trov za poskytnuté právne služby v uplatnenom rozsahu za 2 úkony vykonané v roku 2009 (prevzatie a príprava vrátane prvej porady s klientom) v sume po 53,49 eura, plus paušál 2 x po 6,95 eura, za jeden úkon vykonaný v roku 2010 (vyjadrenie k vyjadreniu žalovaného) v sume 55,49 eura (správne mohol účtovať 120,23 eura), plus paušál 7,21 eura, za jeden úkon vykonaný v roku 2011 (podanie odvolania proti rozsudku) v sume 57,00 eura (správne mohol účtovať 123,50 eura), plus paušál 7,41 eura, plus DPH 20 % v sume 49,60 eura podľa § 11 ods. 1, 3 a 4, § 14 ods. 1 písm. b/ a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov.

Náhradu trov odvolacieho konania je žalovaný povinný zaplatiť na účet advokátskej kancelárie Kucek, Havlík a Partners, s. r. o. (§ 149 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) do troch dní.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01.05.2011).

P o u č e n i e : P r o t i t o m u t o r o z s u d k u n i e j e p r í p u s t n ý o p r a v n ý p r o s t r i e d o k .

V Bratislave 29. marca 2012

JUDr. Jana Baricová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Lubica Kavivanovová